2

DISSERTATIO PRACTICO-MEDICA INAUGURALIS, DE NEPHRITIDE.

QUAM

ANNUENTE DEO TER OPT. MAX.

Ex Auctoritate Magnifici Rectoris,

D. JOHANNIS LULOFS,

A. L. M. JUR. UTR. ET PHILOS. DOCTORIS, ASTRONOM. MATHES. ET PHILOSOPHIÆ IN ACADEMIA LUGDUNO-BATAVA PROFESSORIS ORDINARII, FLUVIORUM HOLLANDIÆ AC WESTFRISIÆ INSPECTORIS GENERALIS,

NEC NON

Ampliſſimi SENATUS ACADEMICI *Conſenſu,*
& Nobiliſſimæ FACULTATIS MEDICÆ *Decreto,*

PRO GRADU DOCTORATUS,

Summisque in MEDICINA Honoribus & Privilegiis
rite ac legitime conſequendis,

Eruditorum Examini ſubmittit

ÆGIDIUS SIEBEN, HARDEROVICO GELRUS.

Ad diem 29. *Septembris* MDCCLV. H. L. Q. S.

LUGDUNI BATAVORUM,
Apud { SAMUELEM LUCHTMANS, ET FILIOS, ET ELIAM LUZAC, JUNIOREM.
MDCCLV.

FRATRI CARISSIMO,

BARTHOLOMAEO SIEBEN,

J. U. D.

ET IN ILLUSTRI AMSTELAEDAMENSIUM

ATHENAEO ANTECESSORI

S A C R U M.

DISSERTATIO PRACTICO-MEDICA INAUGURALIS, DE NEPHRITIDE.

§. I.

Inter multos & varios, qui corpori humano & proxime maſſae ſanguineae accidunt, morbos, nulli profecto ſunt atrociores, quam qui a Practicis inflammatorii nuncupantur. Hi uti pernici admodum impetu univerſam concutiunt oeconomiam animalem; ita & maximum vitae periculum haud raro minitantur. Natura in iis acerrimum veluti conflictum ſuſtinet, in quo eo cadit citius, quo majori hoſtem ſuum virtute expugnare nititur. Hinc, ſpectato Medici officio, eo plus quoque in mora ineſt periculi, quippe quod diei, ne dicam horae quandoque, jactura inſuperabile reddi ſolet; mutata prorſus rerum ſcena, exitu ſenſim acerbiori luctuoſa. Non opportunum in praeſens videtur, hanc funeſtam Phlegmones indolem in genere latius perſequi. Viſum fuit, perſpecta ejus conſiderationis neceſſitate, exempli loco ex morbis inflammatoriis afferre & delineare unum, Nephritidem nempe, his in terris haud infrequentem. Prius vero quam telam exordiar; rogo

L. B. ut ſpecimen hoc Inaugurale obſequii potius, quam eruditionis teſtimonium, humaniſſime, excipere velit.

§. II.

Nephritis, proprium morbi noſtri nomen, ex Graeca voce νεφρὸς, Latinis Renem ſignificante, & communi particula ιτις coaluit. Haec ex origine relata ejus ſignificatio quam late pateat, nemo non ſponte perſpicit. Nihil enim aliud, quam renalem innuit affectum, cujus vero ſub titulo, utpote perquam generali, cuncta & certe diverſiſſima Renum vitia deſcribi poſſe videntur. Neque quendam, in Veterum monumentis vel parum verſatum, fugit, multiplices legi morbos, Nephritidis appellatione donatos, nulla ſtricte habita inflammationis ratione. Alii quidem cum hac ſaepe numero incidere ſolent; quemadmodum Lithiaſis, qua a calculo, renibus infixo, *obſtructio* nonnunquam *Phlegmonica* conflatur. Atque haec tam crebro forſan tamque certo viſa & animadverſa fuit, ut prae ceteris jure ſingulari Nephritis fuerit appellata. Alii vero affectus commemorati longius a noſtro diſſident; totaque abhorrent natura ſua, exceptis quibusdam ſymptomatibus, quandam teſtantibus affinitatem; qualia ſunt lumborum dolores, urinae ſuppreſſio & difficultas &c. Quin & recentior aetas in his ſua plus juſto uſa fuit libertate, notione Nephritidis diverſo ſenſui ſubjecta. Hic vero, jam probe diſtinctus definitusque, exhibet nobis *veram Renum inflammationem, acuta cum febri & graviſſima doloris punctorii ſenſatione ad ſedem lumborum internam emergentem.*

§. III.

Definitio Nephritidis (§. II.) primam atque formalem ejus idaeam ſtricte complectitur. Haec jam ut plenius evolvatur, oportet conſiderare;

1°. Organi affecti naturam;
2°. Inflammationis rationem ſuis petere ex cauſis;
3°. Harum diſpicere effectus, ſive ſymptomata;
4°. Ex his deducere morbi Diagnoſin & Prognoſin;
5°. Rationalem curationis viam monſtrare.

Ex his caput, ſeu momentum primum materiem offert, quam cer-

certe haud caperent ſolam pagellae hae, ſi totam vel parum curate ex dignitate ſua pertractare oporteret. Verumtamen nec ſilentio prorſus illa praetermitti poteſt, quippe qua, ceu fundamento, ſana morbi noſtri doctrina nititur fere univerſa. Quare tantummodo, quantum hujus intellectui ſerviat, expoſitio ejus nobis ineunda videtur, brevitatem ubique ſtudioſe ſecuturis.

§. IV.

Organa ergo, quae paucis ſpeculari ad rem intereſt, Renes ſunt, qui inter imi ventris viſcera non ultimum tenent locum. Hi licet parvo ex volumine conſtent; at fabrica tamen ſua & praeprimis uſu adeo excellunt, iis ut nec animalium genera, nobis longe inferiora, careant. Numero ſunt naturali duo, & quilibet, eminentioris ſpinae diſtinctus interventu, ſuum occupat latus, ſiniſter ſiniſtrum & dexter dextrum. Sedes ejus praecipua, in molli lumborum valle conſtituta, a binis inferioribus dorſi vertebris ad illorum tertiam vel fere quartam pertinet. Altior quandoque & demiſſior, nec non in latera a medio ſpinae majori vel minori intervallo eſt remota, ſic ut vix certis circumſcribi poſſe limitibus videatur. nec eſt, cur quis naturae inconſtantiam in his temere redarguat, quippe quae, ſibi ſola norma & lex optima, nihil nobis, quam quod praeclariſſimum, obſervandi ſtudium relinquit. Quod ſi porro eo, quem inter ſe obtinent, ſitu Renes reſpiciantur, e regione quidem conſiſtere apparent. Verum haud aequa intercedit altitudinis ratio, utpote qua ſiniſter plerumque dextrum exſuperare ſolet. Inaequalitatem hanc proxime eleganti partium vicinarum poſitu judicare oportet. Ambo nempe Renes a poſteriori ſimulque ſuperiori exteriorique regione coſtas adjacet infimas ſpurias, proximamque lateralem & imam Diaphragmatis carnem. Inde, propoſito nobis homine erecto, ſupra muſculos Pſoas, Quadratos lumborum & Transverſales abdominis perpendiculari utcunque ductu deſcendunt, extremitatibus ſuis parum ad ſe vergentibus. A parte dein dextra ſummitati Renis concavum imminet Hepar, laterique ejus extremo accumbit craſſorum inteſtinorum principium, tenuibus anterius inſtratis. Ut jam praegrande illud viſcus amplitudinem ſuam per utrumque extendat Hypochondrium; mole tamen & craſſitie maxima inſidet dex-

 trum,

trum, eoque etiam altius neceſſario dependet. Unde & qui ei ſubjacet inhaeretque Ren ille, depreſſus quodammodo deorſum magis concedat, oportet. Siniſter vero, cujus verticem tangit Lien, & quandoque ad ejus medium fere uſque ſeſe demittit, hujus ob dimenſionem deſcenſumque minorem opportunum invenit locum, quo ſurgere liberius & ſocio ſuo ſuperior collocari potuit. Haec praecipua ſitus utriusque Renis diverſitas, partium memoratarum poſitioni quam egregie reſpondeat, ſatis cognoſcitur. Plura, quæ ex obſervationibus rarioribus, in hominum animaliumque corporibus captis, his addi poſſent, ita comparata ſunt, ut magis ad Hiſtoriae Anatomicae amplitudinem, quam ad objecti noſtri tractationem, pertineant.

§. V.

Expoſita Renum ſede (§. IV.); horum memorabiles facilesque cum partibus circumjectis nexus proxime examen noſtrum ſpectant. Plerique fibroſa quadam perficiuntur textura, quae, undique diffuſa, vicinis ſeſe immergit. Ita e lumbis primum, vel proprius, ex recenſitorum muſculorum ſuperficie, quibus Renes a tergo ſunt appoſiti, ſimplex, multa, dilatabilis, ac tenuis producitur celluloſa, qua mox ipſorum ſubſtantiae accreſcit. Ea uti a poſteriori, ita ab anteriori facie tota illis diverſimode ſeſe jungit, illigatque expanſio Peritonaei. Haec ſcilicet, facto a contiguo pariete Diaphragmatis coſtarumque ultimarum excurſu notabili, lumborum petendorum cauſa, ſupra Renes, hac in via ſitos, trajicitur, obtegit hos ſimulque a cavitate abdominis ſecludit. Unde, adſcita quadam involucri forma, Faſciæ Renalis, vel & membranae externae, nomine Anatomicis vulgo venire ſolet. Laxior ejus ſolito rariorque habitus, quem eo tranſitu induit, pinguedinis accumulationi mirifice favet. Atque haec non ſolum in animalibus ſaginatis, ſed hominibus obaeſis, copioſiſſime ſemper congeſta, adeo mole increſcit, hac ut circumfuſi & veluti ſepulti Renes opprimantur ac ſuffocentur. Hinc quæ & quot gravia illis, caeterum ſaniſſimis, plerumque inoriantur mala, ex urinae indole hujusque neceſſaria ſecretione liberrima, jam plus minusve impedita, abunde apparet. Feliciora ideo iis reputanda ſunt macilentiora, & ſiccioris temperiei corpora, quæ, pondere illo inerti

non

non gravata, vel parummodo ejus materiei, vel quandoque fluidum ſaltem tenueque oleum Faſcia ſua alunt. Haec ut memorata jam ſpecie varia Renes laxe conveſtit, integra ac mobilis; itaque hos facili fibrarum ſuarum propagine, quaquaverſum immiſſa, partibus finitimis annectit. Neque alia, quam ſtrictior quaedam denſiorque eſt cellulofa, qua illi cum Hepate, craſſorum inteſtinorum initio, Colo & Liene cohaereſcunt. Hiſce porro accedunt Renes Succentureati dicti, vel Capſulae Atrabilariae, folliculi glanduloſi quaedam ſpecies, in Renum verorum apice nitide conſedentes, cui tam contextu fibroſo quam communi vinculo vaſculoſo & adipoſi involucri acceſſu ſunt firmiter affixi. Quod demum ſupremam majorum vaſorum conjunctionem attinet; haec cum minus firmandae Renum ſedi, quam fabricæ conſtituendæ, inſerviant; ad hujus potius expoſitionem revocanda videtur. Quod ſi jam perveſtigato horum nexu, hujus ratio recte ſubducatur; liquet, quam apte haereant Renes ad praeſtantiſſimam motus reſpirationis, alterni & corporis in inceſſu vim excipiendam. Moderatus hujus vigor tantum iis praeſtat uſum, ut, ſine eo ſenſim elangueſcentes, haud levia contrahere vitia ſoleant.

§. VI.

Exteriores Renum tractus contemplati, horum formam ante oculos ſiſtere poſſumus. Viſcera ſunt, ſi ſana fuerint, mole parva, quorum longitudo raro quinque digitos transverſos excedit, latitudo ejus dimidiam & craſſities quartam fere partem adaequat. In figura illorum deſcribenda mire luſerunt Anatomicorum ingenia, quorum aliis imago Cordis, Teſtium, Semilunae, aliisque foliorum Aſari, Phaſeoli, pluriumque rerum arridet. Aliqua quidem ſimilitudo omnium, nulla tamen perfecta obtinet, quae nec ipſis Renibus conſtat. Hi conſtantiori naturae more externo ambitu convexo maximoque, latera ſpectante, lineam deſcribunt quodammodo ellipticam, quae, ad utrumque ducta extremum, circularis magis, a parte interna inaequaliter ſtatim decreſcit, ita ut in medio praeprimis introrſum flexa ſinus quandam ſpeciem efficiat. Hinc quae naſcitur facies, fabam utcunque aemulatur, quae dorſo recurvo & ſuperficie utrumque tumidula ac applanata, ab anteriori eſt exciſa, qua, veluti ex umbilico, pedunculus exit, leguminis intus

parieti defigendus. Hac Renum forma, curatius paulo circumſpecta; manifeſto circa fines apparet magnitudinis diſcrimen, quorum quippe ſuperior, ſeu caput, craſſius extuberat, & inferior ſub ſinu, longius paulo eductus, corpore leniter extenuari ſolet. Eminentiae reliquae atque foveae, quae hinc inde conſpiciuntur, nil niſi partium adjectarum preſſionem arguunt, cui, ut alia viſcera, ita etiam Renes ſe pulchre accommodant. Horum caeterum ſubſtantia, veterum Parenchyma, compacta, denſa ſatis, unita in adultis, aequabilis, globra & ſplendida in fatu interrupta, minores in portiones nitide diviſa, molliorque eſſe advertitur. Proprius ei color obſcure in rubedinem vergit, vel etiam ad carneum accedit, magis minusve dilutum. Tota demum ſi fuerit continua & aequata, una obducitur ſingulari membrana, interna vocata, ut ab externa adipoſa diſcernatur. Simplex illa tenuis, ut ut firma, pellucida, laeviſſima, ſtrictiſſimeque circumtexta eſt, ut nihil pinguedinis admittat & aegre detrahi poſſit. Hoc opere ejus originem ſequendo detegimus, quod a membrana externa, ſive communi vaſorum emulgentium, proficiſcatur, ita nempe, ut haec ad ingreſſum ſuum exuant demittantque illam, circa Renes explicandam. Tali modo artificioſiſſima horum textura ſapienter & ordinata & munita eſt, ut muneri ſuo inſigni tuto vacare queat.

§. VII.

Ut jam ſubſtantia Renalis, ſuperficietenus modo adumbrata, (§. VI.) penitius introſpiciatur; ejus vaſa perveſtigare oportet. Haec venerabilis antiquitas ſingulari appellavit nomine Emulgentia, quod acre ſerum ex ſanguine veluti eliciant, vel emulgeant. Inter ea primo merito loco commemorandae ſunt Arteriae, quae inconſtanti ut plurimum numero, una, duabus, vel pluribus radicibus ex Aortae trunco prognaſci ſolent. Dextra quidem ex latere ejus proxime oriunda, Venae ſociae anterioris comitatu leniter mox deſcendit, ita ut angulum fere rectum exhibeat. Eadem ſpecie ſiniſtra ex propiori ſibi parte ipſius provenit, dextra frequentius inferior & brevior fere ſemper, utpote quae ortu ſuo, ob ſitum Aortae ſiniſteriorem ad ſpinam minori a Rene ſuo intervallo diſſidet. Ambae nunc Renales, ſic editae, directo medium *verſus*

cur-

curſu, priusquam viſcera introeant ſua, in varios ſe ſpargunt ramos, tres, quatuor, plures paucioresve, quibus ceu anchoris jactis, illis ſtatum immeant. Nemo curioſior paulo naturae ſpeculator has conſpectari arterias poteſt, quin harum reſpectu Renum magnitudinem praeſignem & animadvertat & valde admiretur. Utriusque vel plurium, ſi adſunt, lumina ſi ſimul capiuntur, nihil certe, vel parum, Aortae capacitate ſua cedunt. Inde facile erit aſſequi, non mediocrem iis advehi ſanguinis copiam, & ad futurum ſecretionis uſum impendi.

Venae Emulgentes, Anatomice ſpectatae, facile principes ſunt, quas Cava inferior, ſub Hepate elapſa, toto, quo ad ſpinam decurrit, ſpatio usque ad Iliacarum Dichotomiam vario luſu progignit. Dextra ſi prodeat ſola, gemina alias, vel trina, ex laterali canalis illius parte educitur atque una cum arteria ſubdita ad Renem ſuum commeat. Ipſa, a principio mox deorſum inclinata brevi illum attingit, atque ramoſa intrat. Altior vero ſiniſtra, eminentior, longiorque, ob Renis, quem petit, ſedem disjunctam magis elatioremque, prope originem ſuam oblique paulo tranſcendit aortam, & diviſa demum, ut prior, corpus illius ingreditur. Venae hae, ut toto ſyſtemate ſuo, ita & hic majorem arteriis nactae ſunt Diametrum, quam ſubtriplam circiter calculus demonſtrat.

Enarratis cum vaſis Arterioſis Venoſisque ad Renes quoque deveniunt Nervi, ſubtiles quidem, & exigui, at memoratu tamen valde digni. Duplici naſcuntur ex ſtirpe, nempe a pari intercoſtali & vago, quae numeroſa ſobole viſceribus abdominalibus proſpiciunt. Illi conſpicuis aliquot ramis non ad externum ſolum Renum ambitum, ſed horum quoque pertinent ſubſtantiam, adeo ut intimam cum inteſtinis, ventriculo, Hepate, Liene aliisque conſenſionem, in multis morbis quam moleſtiſſimam, nobis pariant.

Arteriae hae, Venae & propagines Nerveae, celluloſa nitide convinctae, accedente pelvi & molli pingui, omnibus interfuſo, Renum ſinus incolunt, totosque explent.

§. VIII.

Vaſa Renalia, ab ortu conſiderata (§. VII.), ulteriori ſuo decurſu, diſtributione, fine ac functione curſim proſequi, ordo jubet.

jubet. Haec perveſtigaturis univerſa Renum ſubſtantia ſubtiliſſima ſeſe nobis praebet cognoſcenda. Hanc quidem inciſio duplicem eſſe oſtendit, Corticalem ſcilicet & Papillarem. Illa, a ſitu ſuo ſic nuncupata, alteram ceu cortice amplectens, extima, proprio Renibus imbuta colore, mollis & lenta, ad viſum homogenea, vix fibroſa, continua ſibi & in aetate hominis provecta, digitum craſſa apparet. Haec, interior, ceu medullaris, a papillarum, in quas abit, forma nomen conſecuta, ſubalbicans, ſolidior & compactior, interrupta, priori quaſi ubique agglutinata & interſerta, latiori circa medium plaga extrema verſus eſt attenuata. Papillae iſtae, vel carunculae papillares, a ſimilitudine, quam cum mammariis gerunt, ita nominatae, pyramidalis quodammodo figurae, a latiori baſi, Corticalem tenente ſubſtantiam, in obtuſum mucronem deficiunt. Aliae ex iis aliis grandiores amplioresque longius protuberant, dum aliae breviores & magis coactae ſedent. Vario ut plurimum numero, ſex, ſeptem vel quandoque octo quolibet ex Rene prodeunt, cujus vero diſſectione duplo evadunt plures; ut a quibusdam inconſiderate referuntur. Omnes vero & ſingulae eo diſpoſitae ſunt modo, ut vertice ſuo ad ſinum renalem converſae in pelvim incidant. Hiſce ſolis ſenſibus edoctis, tantum abeſt, ut vera & intima pateat fabrica, ut contra ſit abditiſſima. Ad hanc vero eruendam plurimum juvit. 1°. Sectio, more Euſtachiano fere inimitabili inſtituta, qua conſtat arterias & venas Renes introgreſſas, ſtatim quaquaverſum diffundi, ita ut mediae, rectius verſus ambitum ductae & reflexae, ibi introrſum ſerpant, laterales vero, continuo recurvatae ad extremitatum formam incedant. Primo hoc itinere canales illos ſe eximie promittere atque pro magnitudine ſua ramos ſimiliter inſignes, ſed minus crebros, at progreſſu ſuo ſenſim decreſcentes, minores quoque & copioſiores diſpergere. Haec vaſorum renalium facies ut ut Renum quandam ſpeciem perbelle exprimat; horum tamen ſtructurae adhuc nobis ſaltem dat lineamenta. Hiſce perficiendis incredibiliter profuit. 2°. Praeclara injectionis ars, in qua excolenda recentior praeprimis aetas quam feliciſſime verſata fuit. Ejus auxilio a principibus Anatomicis detectum & ad oculum fere demonſtratum fuit, quantum viſcera noſtra in ſinu ſuo interiori recondant artificium. Videlicet repletis dextre Renibus, cernere eſt (*a*) horum corticalem ſubſtantiam maximam partem ex mul-

tis

tis minutiſſimorum, mirifice ſibi implicitorum, & fibroſa concreſcentium textura, vaſculorum myriadibus eſſe compoſitam; (*b*) obſervatam ante diviſionem & diſtributionem eo pergere ordine, ut vaſorum majorum ſerie continua ſeſe invicem propagantes, ſucceſſive numero, exilitate, anguſtia atque tenuitate ad incredibilem uſque ſubtilitatem creſcant; (*c*) illas omnino univerſas a curſu ſuo rectilineo ſpatiolis minimis omni fere puncto deflecti, ita tamen, ut longe plurimi a Renum amplitudine, quam reptatu ſerpentino eleganti perambulant, ultimo ſubſtantiam papillarem verſus pertendant; (*d*) arterias venasque pares ramificationum leges viasque ſequentes easdem, perpetuo ſeſe quousque ſenſibus conſectari datur, concomitari, conſtituto inter utrasque commercio frequentiſſimo liberrimoque, ut facillimo in ſe aditu pateant; (*e*) ſubſtantiam papillarem non attexi ſimpliciter corticali, ſed ultimis huic continuari canaliculis, nomine fiſtularum Bellinianarum vulgo notis, numeroſiſſimis, exiliſſimis, cellulofa ſtrictiſſime nexis & radiorum inſtar, ex latiori Renum ambitu recta dimanantium ex proximo ſingulas verſus papillas convergendo ſenſim ad harum circumferentiam patulis demum oſculis exeuntibus.

§. IX.

Perquiſita haec in univerſum Renum ſtructura quam eximie Oeconomiae ſuae conformata ſit, facile liquet. Hujus quidem multiplex adminiſtratio ad unum tamen potiſſimumque ſecretionis urinae uſum reſpicit. Hujus cauſa multus, ex communi fonte vitali largiter hauſtus, ab arteriis emulgentibus affertur ſanguis, qui viribus cordis, arteriarum ipſarum, reſpirationis & motus animalis appulſus per renalem ſubſtantiam vividiſſime agitur. Hoc trajectu 1°. pars ejus longe maxima, craſſior, blandior, levior & inertior, ab organis repudiata ſecretoriis, in priſtinum circulum ad vitae univerſalis emolumentum revertitur. Atque huic ſolito redditur muneri venarum ſanguiferarum, quae primum ab arteriis ejusdem nominis prognatae, innumerabiles & perexiles, ſenſim inter ſe confluentes, ambas demum conficiunt renales, venae cavae inſinuatas. Quam expedita atque aperta ſit haec via, experimenta injectoria ſaepius iterata luculente teſtantur. Nobilior 2°. portio aquoſior excrementitiis magis onuſta particulis iisdem provecta

cauſis motricibus, vaſorum anguſtiis ſuperatis, ad ultimos uſque corticalis ſubſtantiae terminos pervenit. Ipſa hujus mirabili valde fabrica ſapientiſſimae naturae auſpicio & inſtituto, non facile explicabili, ſecreta ad papillarum dein ſedem promovetur, qua mox fiſtulas Bellinianas, ceu ductus excretorios, ſecretoriis immediate continuatos ingreſſa, horum demum patulis ex oſculis, libere circa illas hiantibus, erumpit. Notandus hic omnium inſtar meatus; quo praecipua Renum functio abſolvitur, haud difficili rurſus negotio adacto fluido colorato nobis commonſtratur. Hoc nempe una & perpetua canalium ſerie, nulla conglomeratione glandulosa intermixta, permanans ſat prompte ex tubulis illis ultimis urinariis dilutius paulo exſtillare ſolet. Quin imo ſola horum preſſione lotium conſpicuis prolici poſſe guttulis, ut roris adinſtar proveniat, dudum fuit exploratum. Viſcera noſtra 3°. ex humorum ſuorum maſſa lympham nobis depromunt laudabilem, quae a nutritionis opere ſuperſtes & ſuperflua, propriis recepta vaſis ad Chyli receptaculum defertur. Non ſpernendam ejus eſſe copiam numeroſae comprobant venae lymphaticae, quae arterioſae originis ex interioribus emergentes, Renum ſuperficiem perreptant & tandem in trunculos quosdam majores congregatae ad glandulas lumbares, ut & vicinum ductum Thoracicum procedunt. Mirandum certe, perſpecta hujus actionis indole, Naturam eandem fabricam tam variis potuiſſe aptare uſibus, ut nullis deficiat. Ad hanc multiplicem humorum diſpenſationem accedit 4°. functio univerſalis, cutaneae ſimilis, quae Tranſpiratio dicitur. Ut viſcera omnia, ita & Renes propriam circa ſe habent atmoſphaeram, pulſis ad ambitum fluidis ſubtilioribus, quae halitus ſpecie ex omni ejus puncto evehuntur. Hæc vaporoſa emanatio ex arteriolis fit minimis, quae a majoribus internis profectae, continua progerminatione ad exteriora migrant. Ex his aliquae, ſaepe numero longius extenſae, ad ipſam adeunt faſciam adipoſam, hancque Renibus leviter conjungunt. Nec minus & hic naturalis viget reſorptio, non contemnenda liquidi vitalis reſtauratrix, bibulis mandata venis, quae innumeris principiis extus natae, ad intus ſe recipiunt, Emulgentibus committendae, quarum inde ſyſtema omnibus numeris abſolutum redditur.

§. X.

§. X.

Ex Renibus, munere defunctis ſuo, urina continente, qua depluit, vi in veſicam confluit. Canales, quibus excipitur devehiturque notiſſimi, ab officio ſuo Ureteres vulgo vocantur. Hi ob aptiſſimum cum iis nexum, conſenſum mutuum & morbi noſtri ex ipſis proventum, in prima hac Anatomica Diſſertationis parte haud omittendi eſſe videntur. Originem trahunt ſuam ex pelvi, quae, quaſi ciſterna quaedam, tota membranacea, ſatis ampla, inaequabilis, dilatabilis multo, retro vaſa emulgentia ſita, inferius extra ſinum renalem prominet. Una & continua ibi ex ramis ſeu tubulis quibusdam producitur ſingularibus, tenuis quoque & membranoſae indolis, figuraeque irregularis, qui baſi papillarum per orbem circumpoſiti, ſinguli adeoque harum numero reſpondentes, mox inter ſe varia ſpecie coëunt, expanſique cavitatem pelvis efformant. Haec jam anguſtata cito, ad infundibuli inſtar, in ureteres abit, qui fortes, pennam circiter anſerinam craſſi, ab adſpectu non male veteribus nervoſi dicti, longique a Renum altitudine flexuoſo curſu per lumbos ad veſicam contendunt, in quam demum obliquo inter membranas decurſu a regione poſteriori non longe a collo, egrediuntur. Huc ita & deſcenſu naturali & motu quodam ſyſtolico & diaſtolico ureterum atque agitatione partium vicinarum deducta urina aptiſſimum reperit locum, quo congeſta ſenſim morari poſſit, uſque dum opportunum excretionis tempus eveniat.

§. XI.

Haec, jam ſummatim deſcripta, organa ſunt, quae haud exiguo certe cum ſanitatis & vitae periculo Nephritis invadit. Ea ſic quidem eſſe nata, ut hac occupari facile poſſint, nemini, qui, gnarus fabricae illorum, inflammationis doctrinam ſimul leviter attigit, arduum erit perſpicere. Haec tota ab obſtructione pendet ſanguinea, tranſitum intercludente, cum valido & febrili humorum, a tergo inceſſentium, impetu conjuncta. Utraque haec conditio, proh dolor! aeque in gemina noſtra, quam in alia quaecunque corporis humani viſcera incidit. Etenim 1°. illa ex canalibus conſtructa conoideis vel arterioſis, quorum in progreſſu ſectiones

eo ſenſim uſque diminuuntur, ut ultimo prae ſumma anguſtia, omnem viſus aciem quam longiſſime effugiant. Neminem latet, hanc illorum figuram, pulchellam caeterum efficaciſſimamque, atque parvitatem, inter plura rationem praebere mechanicam praecipuam, ex qua, quotquot ſunt, morbi inflammatorii ſolent derivari. Vaſa illa 2°. a primo introitu ſuo ad exitum uſque flexuoſum maxime & anfractuoſum pergunt iter; quod ſane mireris, fluida noſtra naturalia ſemper eluctari poſſe. Eo uti horum impetus repetitis in curſibus multum retunditur; ita & velocitas, directio & aequabilitas fluminis valde mutatur, auctis omni puncto reſiſtentiis, a quibus demum obſtructionis diſcrimen redundat. Ipſa haec vaſculoſa fabrica 3°. adeo ſtricto & ſubtili nexu concrevit, ut denſitatem & duritiem ſubſtantiae renalis reddat haud mediocrem, quae novam afferat circulationi moram, neceſſe eſt. Ea Renum textura 4°. pro ſua, qua gaudet ſenſilitate ſpasmodicas quoque ſuſtinet affectiones, quae quam variis humorum motum perturbare poſſint modis, inter Medicos palam conſtat. Certe obſervatae dudum mutationes, quae in ſecretione & colore urinae ex Hyſtericis, Hypochondriacis, Colicis, Podagricis & Arthriticis affectibus oriuntur, nullum in his dubium nobis relinquunt. Neque 5°. ſilentio praetermitti debet inſigne adipis pondus, quod, Renibus ſaepe numero ſuperfuſum, preſſione ſua non parvam illis vim inferre ſolet. Quicunque 6°. ſanguinis, huc advecti, molem, celeritatemque ſecum animo reputat; ille ſponte aſſequitur, nihil impedire, quo minus & hic, ingruentibus cauſis, Phlegmone accendatur. Quin imo 7°. Renum ſedes non parum violentis corporis concuſſibus & viſcerum abdominalium gravitationi eſt expoſita, quibus partim humorum impetus huc verſus retrahitur, partim ordinarius illorum curſus diſtinetur ſufflaminaturque. Materies urinae 8°., quae ex omnium coctionum officinis perpetuo & ubertim affluit, acrimonia & craſſitie particularum, quibus in ſano, ſed maxime morboſo ſtatu ex metaſtaſi ſcatet, multa crebro invehit mala, ex quibus etiam Nephritis conſequi poteſt.

§. XII.

Ut vero effectu ipſo ſpectabilem Nephritidis ortum intueamur; ad cauſarum hujus enumerationem perluſtrationemque exactam de-

deveniendum eſt. Hae, quam multae ſint & diverſae, tam forma, quam vi ſua, praxis medica luculenter nos edocet. Facilis in harum disquiſitione ordo tenetur, ſi ad memoratam (§. XI.) duplicem conditionem, obſtructionem ſcilicet Phlogiſticam, & hujus comitem individuum, motum febrilem concitatiſſimum, animum advertamus. Hinc ſtatim primaria naſcitur cauſarum dichotomia, quae proximam complectitur, in inflammationis hiſtoria valde momentoſam. Priores vel ad vitia arteriarum ſanguiferarum, vel maſſae ſanguineae, vel utriusque, referri ſolent. Illae ſola, quam patiuntur, cavi ſui anguſtatione ſunt notandae, quae (*a*) vel ex virtutis contractricis vitalis exceſſu, vel (*b*) prava canalium illorum indole, vel (*c*) violentia quadam externa exiſtit. Inter complures, quae triplici hac claſſe contentae, remotiori titulo deſcribuntur, cauſas & quidem primas, a nobis animi Pathemata numerantur. Haec veluti tyrannidem in rempublicam corporis humani exercent. Ea, qua hoc pollet, facultas motrix, non aliunde quam ex fonte nervoſo promanat. Quare, quam primum hujus liquidi enormuntici in fibras influxus augetur, harum actio ſyſtolica actutum intenditur. Verum quid quaeſo ſyſtema ejus mobiliſſimum vehementius percellit, majoresque ciere fluctus poteſt, quam affectibus agitata mens? Hinc, qui ſe late ubique diffundunt, motus ſpaſtici arterias praeprimis ad tantas redigunt conſtrictiones, ut fruſtra ſaepe obſtructiones inflammatorias arcere coneris. Atque hae eo effectu in cuncta cadere poſſunt viſcera, & Renes quoque opprimere; quemadmodum obſervationes practicae ab omni fere tempore perhibent. Quae autem eo nomine & omine ſiniſtro, maxime notanda Pathemata, ſunt, quae calidiora vel vehementiora appellantur; ut ira, terror &c. Haec, ſi quae alia, hominem nervoſnm quam graviſſime afficiunt, ut fluida noſtra inſtar torrentis ferantur & valde inaeſtuent. Quapropter haud mirandum, ſi, motis tanto fervore turbis, Nephritis oriatur.

§. XIII.

In numero cauſarum primae claſſis (§. XII.) magna quoque ſtimulorum vis, ex multiplicis naturae acrimonia ingenita, nobis ponenda venit. Haec in ſe ſpectata, licet proprie ad morboſam ſanguinis diatheſin pertineat; at actu tamen ſuo in ſolidorum affe-

ctionem tranſit. Ejus enim labes eatenus modo Phlegmonen creat, quatenus ſenſiliſſimas arteriolarum tunicas, vel extus, vel intus, pungendo, rodendo, & laceſſendo earum contractionem naturalem pervertit, convulſivam reddit ac turbulentam, circulationis campum anguſtat, ſicque, quibus inhaeret, liquidis, impetuoſe actis, & allectis viam praecludit. Ea, quae hic praeprimis tragaediam agunt, acria ſunt 1°. ingeſta quaelibet, ſale volatili mordaci alcalino gravida, quae antiſcorbuticorum catalogo vulgo inſcribuntur; 2°. Aromata Indica calidiora & ex his confectae conditurae, perniciales gulae deliciae & irritamenta, quibus ſecunda menſa egregie ad aegrotationem inſtrui ſolet; 3°. potulenta ex iisdem cum ſpiritibus & vinis generoſioribus parata & immoderate hauſta, neque non cereviſiarum fervidiorum genera, quae, praeter Nephritidem, tot nobis conciunt mala, ut vere & recte dicatur: *Non facit ad longam crapula multa diem.* 4°. Nativa & compoſita balſama quam plurima, Therebinthinata, Sulphurea, Juniperina & olea ex his deſtillata acerrima, quae Antinephriticorum nomine vulgo ſuperbiunt; 5°. Diuretica illa potentiſſima & ferme cauſtica inſecta, Aſelli, Formicae, Lumbrici terreſtres, Coccionellae, Cantharides & Pharmaca ex his varia ſed exitioſa arte effecta; quae, ſponte ſua velociſſime Renes petentia, horum ſubſtantiam pervadendo vaſculoſam non ſolum deterunt, lancinant & convellunt; ſed magnam etiam humorum copiam ſecum abripiunt, ſicque non una ratione inflammationem apportant; 6°. Mercurialia Æri juncta, hujus tincturae cum ſpiritibus alcalinis, vapores arſenicales & alia venena, quae ſpaſmo univerſali inducto terribilique, Renes facile incendere poſſunt; 7°. Aphrodiſiaca, nimia irritatione ſemen prolectantia, a quibus uti partium genitalium aeſtus & turgeſcentia, ita & totius ſyſtematis uropoietici valida commotio tenſioque ſaepiſſime excitatur. Ex quibus ſponte eluceſcit, quantum & huic velificetur immodicus Veneris uſus, cujus voluptatibus caeterum foede corpora liqueſcunt.

§. XIV.

Altera cauſarum inflammationis noſtrae claſſis multifaria, quae fabricae arterioſae innaſcuntur, vitia recipit. Haec ordinario duplicis ſtatuuntur generis, alia quae in parte ejus membranacea, & alia,

alia, quae in vaſculoſa verſantur. Illa quae & qualia ſint, Anatome practica nobis luculentiſſime oſtendit. Videlicet conſtat ex hac, molles tenerasque arteriarum membranas praeter naturam ſaepe emungi, ſiceſcere, rigeſcere, ſtringi, criſpari, perrodi, exaſperari, craſſeſcere, oſſeſcere & a ſana natura ſua millenis forſan aliis modis degenerare. Pars vaſculoſa, pro ea, quam toties ſtupemus, ſubtilitate, tenuitate, & mirifica ramorum diffuſione multum quoque periclitatur humorum ſtagnationibus, congeſtionibus, obſtructionibus, tumoribusque, quibus introrſum verſis arteriarum primarium cavum per gradus coarctatur, ita ut demum quandoque aboleatur totum: quod ſi nunc conſtructionem Renum, urinoſae materiae, continuo & copioſe appellentis, ſecretionem, calculoſarum concretionum rationem & colluviei morbōſae per illos transfluxum, criticamque evacuationem, naturae ſolemnem, attendamus, facile ad credendum inducimur, recenſita mala in Nephritidem poſſe evadere.

§. XV.

Quae in tertia claſſe expendendae ſunt Nephritidis cauſae violentiae externae ſpecie ſeſe nobis objiciunt. Hae vel omnes, vel pleraeque, magis minusve graves funeſtique ſunt caſus & affectus, qui extus vel intus nati, Renibus ſiniſtre incidunt. Inter eos primo habentur vulnera, quae vel lumbis ſolum excipiuntur, vel altius ad illos usque penetrant. Utroque ex infortunio Nephritidem eſſe metuendam, planiſſime liquet. Sive enim viſcera illa ipſa ſint ſauciata, vel partes finitimae laeſae; inflammatio vera iis proxime ſupervenit, vel hujus effectu ab externis ingruit; facto ſcilicet tumore, abſceſſu, puris cumulatioris elapſu, confluxu ſimilibusque. Idem porro inſtat periculum, ſi interius in locis Renum vicinis Phlegmone obtingit, haecque benigna reſolutione expediri nequit, vel inteſtina flatu ſunt diſtenta, vel humores effuſi circumcirca colliguntur, acres fiunt corroduntque. Quidne praeterea pertimeſcendum a lumborum percuſſu, ictu, lapſu & hujusmodi laeſionibus pluribus? Contuſio, quae hic evenit, partium formam & fabricam organicam funditus ſaepe evertit, ita ut vaſis disruptis & contritis, fluida effundantur, haereant, corrumpantur intermorianturque fere omnia. Quin ingens, quae his ſubnaſci ſolet, in-

inflammatio, noſtrum rurſus afferre morbum poſſit, haud dubitatur. Verum alia adhuc violentiae externae obtinet ratio. Renes licet cavo abdominis ſint excluſi, hujus tamen viſceribus ſubſternuntur (§. IV. & V). Illi ergo, homine ſupino jacente, eorum ſuſtinet molem, qua continuo urgeantur, muſculoſae carni duriori apprimantur, comprimanturque, eſt neceſſe. Hinc, arctatis denuo vaſis, humores liberiori ſuo tranſitu prohibentur, in majores incurrunt anguſtias & craſſior praeprimis denſiorque ſanguis, vivide impulſus, ad obſtructionis veluti neceſſitatem compellitur. Quapropter ſomno nimio & diuturnioribus morbis haud infrequenter intercedit Nephritis, aegrotantibus longo tempore lecto ſuo detentis. Ne alia plura meminerimus mala, quae eadem ex ſtirpe trahuntur; ut praecipue nominanda eſt calculoſa ſaburra, qua referti Renes miſeram inflammationis ſortem ſubeunt. Ea quam primum ſeſe internis vaſorum parietibus affigit, poſito quaſi rudimento, ceu ſemine, ſenſim accreſcit, eoque jam, cavo illorum diminuto, flumini vitali obviam obſiſtit. Prout deinde ipſa magis magisque augeſcit, ut lapilli formam & magnitudinem capiat, ille proprium non ſolum, quem obſidet, canalem obturat, ſed pondere etiam ſuo & duritie, tumoris inſtar, vicinos circumcirca coanguſtat, horumque aditum includit, ex quo nova formidoloſaque obſtructio progignitur. Hujus demum cauſa non modo ex tali violentia, verum quoque ex reſiſtentia externa advenit. Haec, quae nobis praecipue eſt annotanda, quandoque ex ureteribus ſurgit. Hi vel tumore, membranis ſuis innato, vel ingeſta materie craſſa, ſordida & terreſtri, urinis permiſta, vel calculo, ex Renibus delapſo, vel grumo ſanguinis adeo obſtipantur, ut nihil amplius lotii tranſmittere queant. Interea, dum hoc jugiter ex papillis deſtillat, (§. VIII. IX. X.) ſupra obicem collectum brevi adſcendit, ſupernam ureteris partem cum pelvi explet, diſtendit immaniter & impreſſione inſuperabili in ſinum renalem & vaſa huic inplantata ſecretionis ſuae officinam deſtruit. Tam multiplices, quam potentes, atque ancipites his interſunt concurruntque Nephritidis cauſae, ut certe cuilibet ſeſe ſponte ante oculos exponant.

§. XVI.

Nephritidem, ut aliam utcunque inflammationem, ex vitiato etiam

etiam latice ſanguineo manare, ſub generali cauſarum diviſione (§. XII.) innuimus. Ille quo noceat modo, ſi acrimonia laborat, vel ex corruptione propria vel particularum hoſtilium peregrinarumque admiſtione, viſum fuit (§. XIII). Jam idem rurſus incuſandus, non ita quidem blanditiei, quam tenuitatis juſtae defectu, aut craſſitudine nimia, denſitate, tenacitate, lentore vel, ſi mavis, viſcoſitate. Haec ſive aeſtu cæli generetur immodico, ſive juſto majori actionum corporis noſtri aſſiduitate, ut vigiliis, laboribusque nimiis, ſive Chyli craſſi & viſcoſi exceſſu, ſive pravo rerum adſtringentium ſpirituoſarumque abuſu, ſive intemperie qualicunque; canaliculi arterioſi, ſanguini tali vehendo inepti, dum fortius excitantur, in obſtructionis diſcrimen conjiciuntur. Atque hoc præſens habetur, ſi motus circulatorii fervor accedat ſpiſſumque liquidum a tergo propellere ulterius inſiſtat. Quin imo idem ille impetus ſanguinis, caeterum laudabilis, curſum adeo accelerare poteſt, ille ut ex vaſorum ſuorum finibus in alienos projectus impactusque ſubtilioribus conſiſtat. Quae hinc inducitur ſingularis inflammationis ſpecies ab errore loci appellare conſuevit. Hanc, aeque ac alteram, Nephritidi eſſe adſcribendam, facillime cognoſcimus, ſi ejus ſpecialiores cauſas, huc pertinentes, attente parum ſpeculemur. In his merito ponitur curſus violentior, cui univerſa humorum velocitas & excretionum cutanearum proventus ſemper reſpondet. Sed cum feſtino pedum motu lumbi valde quatiantur, & corpore tranſlato mobilia abdominis viſcera, mox ſurſum, mox deorſum, ruant; manifeſtum eſt, iis Renes non leviter ſimul feriri, contrudi & liquida ſua denſiora & accelerata fortius viciſſim tranſadigere. Haec, ſi acrius provoluta, ſi ductus uriniferi laxius pateant, hos permeant & foras ſaepe proripiunt mictu cruento, vel circa ſtrictiora eorum principia retenta & coacta Nephritidem procreant. Non minus reprobanda eſſe violentiora corporis exercitia, labores graviores, ſaltationes, luctas, ponderum elevationes & ſimilia roboris virilis & heroici pericula, quilibet lucide videt. Intenſiori enim, qui in iis editur, nixu totum veluti genus muſculoſum inſurgit & intenditur, ſpiritus pulmonibus coërcetur, his ita diſtentis & inflatis ſanguis venoſus in itinere ſuo ex dextro in ſiniſtrum cor accumulatur retardaturque. Eodem tempore contracto Diaphragmate, ſubditae partes depelluntur, colliduntur, conſtipanturque, compreſſis rurſum ab omni

regione Renibus, inter prela veluti poſitis, vaſisque ſanguine tumentibus. Quid inde? hic cum prompte circulum ſuum remetiri nequeat, gradum tunc ſiſtit, vel ſaltem lentius ſerpit, preſſionis ſuſcipit moleſtiam ab incumbentibus & in extremum neceſſario adducitur (§. XV). Vix opus eſt pluribus, propoſita luſtranti, ad perſpiciendam vim illam detrimentoſam, qua Renes equitatione citatiori afficiuntur. Quantusne hoc ex frequentiori corporis ſuccuſſu viſcerum omnium projectus? quam gravis horum dum deorſum feruntur, cum illis colliſus atque percuſſio? neque his patum ſimul aortae deſcendentis ſanguinem praecipitari, inferiora verſus rapi, Renes inundare, impetere & ex errore loci inflammare, nemini obſcurum eſſe poteſt. Verum cuncta haec mala eo magis eſſe extimeſcenda, quo plus humoribus abundat homo, res ipſa loquitur. Sola profecto Plethora, cauſis enarratis exiſtentibus, ita eſt comparata, ut in Nephritidem abeat. Quapropter non mirandum, hanc, ſuppreſſis evacuationibus naturalibus menſtruorum, imo & morboſis Haemorrhoidalibus, ad Renes verſis, contingere, quemadmodum obſervationes practicae, fide digniſſimae, luculenter comprobant.

§. XVII.

Altera conditio, quae veluti eſſentiam obſtructionis phlogiſticae ingreditur, in motu febrili poſita eſſe deprehenditur (§. XII). Tota ab hoc manat vis illa intenſa, cum qua liquida, libere adhuc circumeuntia, in canales infarctos irruunt. Ea ſi curatius paulo inquiratur, neutiquam videtur ſimplicem adeo, quam quidem ſtatuunt, mechanicam circuli imminuti rationem, ſed potius ſtimulum prorſus ſingularem ſequi. Hic, qualiscunque etiam fuerit, externus vel internus, naturalis vel praeternaturalis, ad virtutem motricem ſolidorum noſtrorum proritandam valeat, oportet. Agitur ergo unice de ſyſtematis nervei affectione violentiori, quam, quae praecedunt, vel conjunctae ſunt inflammationi, cauſae facile producere poſſunt. Harum jam nomine merito deſignantur omnes, quae expoſito modo Nephritidem pariunt, cujus ergo tam obſtructionis, quam febris acutiſſimae, ratio vera dilucet.

§. XVIII.

Poſtquam Nephritidis ortum dedita inveſtigavimus opera; noſtri erit, continuo tractationis nexu exitioſos ejus effectus perſectari (§. III). Hi cum numeroſi ſint & natura multum diſcrepent, ea commode ſerie exponuntur, qua ex compoſito inflammationis ſtatu, nimirum obſtructione rubra, & impetu febrili profluunt. Hic primum, in univerſum ſpectatus, vehementer ſaevit excitatque aegro aeſtum intolerabilem, ſudorem, ſitim, vigilias, inquietudines, deliria & quae haec ordinarie comitantur ſymptomata quam plurima. Ipſe vero ea, qua proxime in morbi ſedem graſſatur, violentia materiem impactam percutit, intrudit altius, immotam compingit, denſat & canales arterioſos, illa obſeſſos, nec liberandos, fortiter atterit, infringit, perurit, diſtendit, extenuatque. Unde ſtatim dolor oritur vere inflammatorius, ingens, fervidus, tenſivus, pungens, profundus atque in lumbis ea parte fixus, qua Renes jacent (§. IV). Inde ſi horum dexter fuerit inflammatus, ille ſupra ad Hepar, ſeptum transverſum & infimas hujus lateris coſtas, ſi ſiniſter, ad Lienem & infra verſus ſpinae extremum excurrit. Eadem actione febris fatali, qui ſimul ſummo cruciatu increſcit tumor ſubſtantiam vaſculoſam magis magisque occupat, opprimit, coarctat & ſic obſtructionis plagam ſecum in omnem ambitum extendit. Effectus hi proximi tempeſtatis febrilis novum ſymptomatum agmen conflant, quod per totam fere machinam animalem miſere erumpit. Videlicet cum nervoſi generis nexu tam eximia Renibus conſtituta ſit cum viſceribus abdominalibus conſenſio (§. VII.); cuncta ex hac, illis laborantibus, vehementiſſimas trahere turbas ſolent. Hae dirae ſunt illae convulſiones, dolorificorum tumorum comites, quae omnia pervagantur. Ventriculus, iis ſuo impeditus officio, totus mox ſubvertitur, teſtibus inappetentia, horrore, nauſea, ructibus continuis & vomitu terrifico, qui ad bilis ejectionem usque aegrum miſerrime divexat, neque ullis remediis facile compeſci poteſt. Fiſtula inteſtinalis ſimiliter agitata, peſſime habet, doloribus urgetur vagis intenſiſſimis colicis Iliacisque, anxietate, inflatione abdominis, tenſione & alvi fluxu moleſtiſſimo ſtipatis. Quin & ſpaſmorum vis inferiora inceſſit & canales uriniferos, veſicam, organa genitalia & inguina quam graviſſime afficit. Quid? quod ea adeo longe inter-

terdum ſerpat, ut diffiti corripiantur teſtes & horum, qui ex eodem cum Rene inflammato latere pendet, dexter vel ſiniſter, non ſolum indoleat, ſed etiam ſurſum retrahatur. Praeterea cum gravis tumor inflammatorius in partes ſubjectas muſculoſas recumbat; hae non levem ex preſſione noxam capiunt. Hinc fieri haud raro ſolet, ut unum alterumve crus propemodum Paralyſin nanciscatur, quam & ſtupor & immobilitas ſatis portendere videntur.

§. XIX.

Quod ad ſymptomata attinet Nephritidis, quae ſola ex obſtructione inflammatoria proficiſcuntur; haec non minus gravia ſunt & ferocia, quam modo expoſita (§. XVIII.). Ea quidem morbi pars non adeo, ut prior, actu ſuo furere apparet, cum inertiſſima ejus materies, immobilis plane, in arteriarum anguſtiis deſideat. Verumtamen eo ipſo illa omnes corporis functiones & praecipue Renum mirifice turbat, hoc eſt, urinae ſecretionem remoratur intercipitque. Hinc dum 1°. particulae acres urinoſae ea, qua debent, copia, via illa excludi atque expurgari nequeunt; ipſae multum in ſanguine remanent, replent hunc, inficiunt & teterrime corrumpunt. Unde memorata non ſolum ſymptomata ingraveſcunt, ſed novorum fit acceſſus, quorum natura ex Cacochymiae praeſentis genio percipitur. Ea 2°. obtinet in motu humorum noſtrorum lex, ut hi, oppoſita in una parte reſiſtentia, in aliam abundantius ſeſe conjiciant. Quicunque nunc ex Renibus fuerit obſtructus; ſanguis ab hoc repreſſus, in alterum, ex adverſo proxime ſitum, facile involat novamque calamitatem importare valet (§. XVI.). Eadem ex cauſa ille deorſum pulſus in vaſa ſpermatica proxima & libera rapitur, quae redundationis effectu inguina & teſtes quam graviſſime affligant. Cum 3°. pro majori minorive obſtructionis magnitudine, vel plura vel pauciora vaſcula ſecretoria vitiata ſint vel deſtructa; ea, quae adhuc redditur, urina in copia, colore, odore, conſiſtentiaque vel ſubſtantia quam plurimum differt. In principio, flagrante maxime ſpaſmo, mingi ſolet pauca, tenuis, aquae adinſtar inſipida & ferme tota inodora. Ea quae deinde, morbo paulo provectiori, mittitur, colorem fundit flammeum, ruberrimum, pertinacem & acrimonia ſua ad moleſtiſſimam ſtimulat micturitionem. In Nephritide calculoſa,

uri-

urinoſam vehit materiem & continuo, at inani, mingendi conatu, aegrum dies noctesque fatigat. Quandoquidem tandem, ſilente prorſus Renum actione, egeritur nulla & nata Iſchuria vehementiſſimorum ſymptomatum agmen claudit.

§. XX.

Perveſtigatis rite intellectisque Nephritidis cauſis atque effectibus; tota ejus facies indolesque ab omni parte ſeſe nobis repraeſentat. Ergo & vera ipſius jam habetur Diagnoſeos theoria, quae corpori aegro praeſenti recte applicata, artem fallere nequit. Ut vero uno quaſi intuitu ſcitu neceſſaria pateant ſigna; praecipua ex ſymptomatibus commemoratis (§. XVIII, XIX.) conferre paucisque complecti, operae pretium erit. Quod ſi quis genuina affectus eſt Nephritide, praegreſſa una alterave cauſarum (§. XII. ad XVII.); ille cum febri acutiſſima perpetitur ardorem, pulſationem & dolorem lumborum acerrimum, levari neſcium atque quacunque decubitus & ſitus mutatione, nec non organorum reſpiratoriorum, & cum his conjuncta viſcerum abdominalium agitatione violentiori graveſcentem. Idem ſimul, ſed mitior paulo & variabili ſenſu percurrit dorſum, abdomen, femora, inguina & teſtem unum alterumve, Reni morboſo proximum. Naturalis porro urinae ſecretio multum perimitur, fluitque ſaltem ſub ingreſſu morbi pauca, clara, pellucida, cruda, tenuiſſima, deinde ſaturatiſſime rubra, ſed parca ſemper, iterato laborioſe & anxie evacuanda, atque interdum plane nulla. Interveniunt his anxietates praecordiorum, ructus, anorexia, imo horror ciborum, vomendi conatus aſſidui & vomitiones creberrimae etiam a blandiſſimis hauſtis, tormina ventris, Colicae & Iliacae paſſiones, ac Diarrhaeae. In hoc miſerando naturae ſtatu demum torpida jacent, immobilia, & ſtupore oppreſſa, crura ambo, vel illud, quod loco affecto reſpondet. Cuncta haec phaenomena attente obſervata, cauſarum ſimul habita ratione, tam certo nobis Nephritidis praeſentiam declarant, hanc ut facili negotio a morbis affinibus, Calculo Renum, Colica inflammatoria, paſſione Iliaca, Lumbagine Rheumatica, dolore Iſchiatico & Nephritico hyſterico internoſcere poſſimus. Ut praecipuas, quae differentiam illorum ſpecificam conſtituunt, notas breviter recenſeamus; Renes calculum gerere

teſtantur dolor hebes & gravativus, regione lumborum circumſcriptus, allato ſtimulo potiſſimum motu corporis majori acerbior, urinaque arenulis & lapillis ſaepius onuſta, aegro caeterum ſat commode valente. Verum ſedulo huic cavendum eſt, ne quem alicujus momenti errorem in rerum ſex nonnaturalium uſu admittat, quippe quo brevi obſtructio in Nephritidem inflammatoriam convertitur. Ab hac diſcernitur Colica dolore a ſpina remotiori, per abdomen anterius magis diffuſo, poſt aſſumpta oppido increſcente, nauſea terribili, vomitu fere continuo, alvi pertinaciſſima ſaepe obſtipatione, excretioneque libera urinae haud ſtranguriofae, ſed turbidae, craſſae & valde coloratae. His ipſis ſeſe adhuc manifeſtius diſtinguit paſſio Iliaca, utpote quae altiorem tubi inteſtinalis partem in medio magis ventre collocatam prehendit, ideoque a Renum ſede longius abeſt. Lumbaginis Rheumaticae & mali Coxarii vel Iſchiatici dignotio haud difficulter a locorum conditione, tactu & aſpectu petitur, miſſo ſymptomatum leniorum diſcrimine ſatis inſigni. Quod Nephritidem hyſtericam tandem attinet, haec tum acceſſu ſuo, quam curſu & exitu, adeo longe a noſtra recedit, ut a tyrone in praxi medica confundi nequeat.

§. XXI.

Tradita hactenus Nephritidis hiſtoria ſola, quae adhuc huic adjicienda reſtat, prognoſi generali integre abſolvitur. In hac nobis ambiguum veluti certamen naturae cum morbo ejusque exitum ſecundum vel ſiniſtrum, ante oculos proponimus. De hoc in viſcerum noſtrorum inflammationibus ut plurimum eſſe metuendum, ex eminentiſſimis, quae gerunt, vitae muniis, in univerſum conſtat. Hac ex ratione nec Renum phlegmonem periculo vacare, arguendum erit. Verum hoc, dum accidit, metiendum eſt 1°. cauſae allatae violentia & hac nata inflammatione majori vel minori (§. XII. ad XVI.); 2°. ſymptomatum vehementia, ex actionum plurium pauciorumve vitalium & naturalium perturbatione potiſſimumque ex urinae vel praepedita valde, vel inhibita prorſus, evacuatione aeſtimanda (§. XVIII. XIX.); 3°. illorum pertinacia & rebelli contra vim remediorum genio; 4°. aegri aetate provectiori, infirmitate, & temperatura calidiori ſicciorique;

5°. fre-

5°. frequentiori morbi ex calculo recurſu; 6°. medicamentorum magis minusve convenienti adminiſtratione.

§. XXII.

Anceps ille Nephritidis exitus, qualis futurus ſit, fauſtus vel funeſtus, diſtinctius percipietur, ſi triplicem communem inflammationis decurſum in ſanitatem, alium morbum & mortem expendamus. Primus Naturam nobis ſiſtit victricem, malo debellato vel virtute propria ſola, vel arte auxiliatrice accedente. Haec, qua morbus cedit, via Reſolutionis dicitur, qua materies obſtructionis ſuperata vel humorum conſortio reſtituitur, vel operoſiori ſoluta modo, morboſae adhuc indolis, foras amandatur. Prioris eventus ſpes nobis eluceſcit ex naturali corporis aegri conditione a diatheſi phlogiſtica acriori aliena. Ea ſe in ſolidis prodit mollitie, flexilitate ab moderatiori in actionem niſu atque in fluidis lenitate, gravitate juſta, tenuitate mobilitateque. Hic Oecomiae noſtrae ſtatus non ſinit exardeſcere nimium febrem inflammatoriam, ſed hanc ita ſuſtinet, ut impactum modo rite aggrediatur, atque ſubmoveatur. Eo nunc faciliori hoc opere excludit, quo minus fortiter adactum compactumque pauciora obſidet vaſa obſequioſioraque. Hinc plerumque perfecta ante ſeptimum ab ingreſſu morbi diem vel in mitiori ante decimum quartum ex obſervatione practicorum conſequi criſis ſolet. Haec ea ratione producitur, ut proxima Phlegmones cauſa materialis attenuata, fuſa & cocta ex vaſis renalibus ſucceſſive prematur & excuſſa per fiſtulas Bellinianas continuas (§. VIII. IX.) agatur & cum urina educatur. Haec, quae tunc vere critica eſt, redditur multa, craſſa, ruffa, & ſedimento gravi, ſpiſſo & albido obſeſſa. Auſpicatus ejus fluxus pergit tam diu, donec omne inflammatum prorſus diſcuſſum exhauſtumque fuerit. Eo tempore ſimul acria, quæ exorta erant, ſymptomata paulatim levantur, abeunt ceſſantque demum omnia, ſanitate integra redeunte. Uti nunc in aliis morbis inflammatoriis, ita etiam in noſtro natura ſemper actuoſa, ſalutaribus evacuationibus ſibi ſaepe mederi optime novit. Inter has merito laudatur haemorrhoidalis, quam Melancholicis, Nephriticisque bonam eſſe Magnus Hippocrates nobis annotavit. Recentior Medicorum ſchola huic jure conſentit, perſpecta clarius excretionis il-

lius

lius indole, qua multum ſanguinis ſpiſſi, venoſi, plus minus atri ex ſyſtemate circulatorio vitali expurgari ſolet. Hoc ſic libere & largiter fluente, maſſa humorum ſtatim minuitur & ea liberatur parte, qua Nephritis opprimi & gravari maxime poſſet. Verum praeterea cum eo ſucceſſive mutetur circulationis impetus & ad inferiora adducatur; Renes minus infarciuntur, urgentur & a mole ſua expeditius vindicantur. Non dubium eſt, quin opportuna uteri Haemorrhagia eosdem ſaluberrimos effectus edere queat.

§. XXIII.

Expoſita paucis benigna Reſolutionis forma (§. XXII.); haec quam egregie ſaluti reſpondeat aegri & gloriae artis, ſponte liquet. Nulla certe hac utrique optabilior, nullaque praeclarior unquam accidere poteſt. Graviſſima eo mitius feruntur mala; quo minus ſunt longinqua & diuturna. Nephritis ex natura inflammationis ſuae ad brevem adeo felicemque ſemper perduci finem nequit. Pertinacior quandoque, violentioribus nata ex cauſis, grandiorque mutata prorſus facie in ſuppurationem convertitur. Scilicet cum febris (§ XVII), memorato modo partem inflammatam amoliri nequit, ſaevior vim ſuam ad fabricam ejus ſolvendam intendit. Vaſa infarcta tunc magis magisque diſtenta & extenuata, creſcente tumore, demum rumpuntur, ita ut inter laceros ejus fines protruſa materies liquidis permiſta naturalibus, mollita, ſubacta, calore & motu vitali in pus coquatur. Actio haec, ut effectus teſtatur, intenſa admodum, & fere hoſtilis, non niſi extremam ſequitur neceſſitatem. Haec licet, occulta in ſe, ſenſus fugiat; ex certa tamen ſymptomatum, quae Nephritis profert, comparatione cognoſcitur. Ea omnia, vel quidem quae ſunt praecipua (§. XX), a principio ejus non ſolum vehementius inſurgunt, ſed inſiſtunt pertinacius, nullis vel levanda vel abigenda remediis. Neque ulla, inſtante ordinario definitae criſeos tempore (§. XXII), eoque elapſo, ſperandae vel factae reſolutions indicia in urina vel alia mutatione ſenſibili apparent. Cruda, quae adeſt, inflammatio irreſolubilis manet maximisque urit cruciatibus aegrum, donec veram ſubeat ſuppurationem. Haec ſimul atque jam exoritur; morbus prior acutiſſimus in mitiorem quidem, at plerumque etiam lentiorem degenerat. Imminuta multum febri, aeſtus remittit &

do-

dolorem punctorium mollior excipit pulſatio. Diſtentiſſimi ante canales & modo diſrupti, renituntur minus integris vividioresque oſcillationes admittunt. Multae & vagae iis intercedunt horripulationes, quibus, ceu frigidula quadam aura, homo perfunditur. Tumor, qui perſiſtit, durior adhuc pro magnitudine ſua vel mole, gravitatis ſenſationem excitat cum ſtupore conjunctam (§. XVIII). Interea ille dum ſenſim ſenſimque ſuppurat, molleſcit & in verum abit abſceſſum. Hic cum altius haereat, a viſu remotus, non niſi pulſu, fervore loci prae aliis notabili & moleſta diſtractione vel tenſione, ſeſe manifeſtat. Quodſi ille vicinis inſidet lumbis, extra Renes, Nephritici quidem diuturnos dolores, ſed mictus difficultatem non patiuntur.

§. XXIV.

Poſtquam ita Nephritis ad plenam perducta fuerit ſuppurationem; novum protinus abſceſſus tollendi negotium incidit. Hoc magis minusve arduum, citius tardiusve decurrere, ipſamque etiam vitam ſaepe prorſus abſumere ſolet. Renes in omni ſede ſua, tam externa quam interna, majori minorive ambitu inflammari ac ſuppurari poſſunt. Si quis eorum vomicam modo ceperit parvam, nec nimis a tubulis excretoriis disjunctam ac ſecluſam, ille facili ab hac opera liberatur. Ea tunc, bene matura, preſſa ac tempeſtive rupta, brevi ſuboriente dolore acriori & horrore, pus effundit, per meatus uriniferos continuo deferendo. Repurgata dein, deterſa ac mundata, nova excreſcente ſubſtantia & coaleſcente, paucos intra dies eſſe deſinit. Verum contingere etiam poteſt, ut acrior, quae praeceſſerit, inflammatio abſceſſum complet, priori grandiorem multo eminentioremque. Hic dum formato bene exitu ſe per inferiora exonerat, urina admodum craſſa, inaequabilis, fetida atque putrida mittitur. Pus, quod huic admiſtum eſt, copioſum, blandum alias & ſanum, veram olet corruptionem. Haec ex longiori ſtagnatione ejus calore febrili & materiae urinoſae affluxu naſci debuiſſe facile cognoſcitur. Nondum tamen eo manante, omnis elabitur ſanationis ſpes, niſi vires naturae ſimul diffluant, & viſcus ex purulentia nimia tabeſcat. Haec vero in certam inſtituitur perniciem, ſi latius ſerpat, nec memoratum ſibi aperire egreſſum poſſit. Eo caſu funeſto vo-

mica clauſa extenſo ſenſim cavo liquaminis purulenti forma totam fere Renum compagem confundit. Hi ſic in ſaccos convertuntur duros & craſſos, quos ſaepe in cadaveribus repertos fuiſſe, Obſervatores practici perhibent. Ex iis, quae communi fato trahi ſolet labes putrida, totam paulatim evertit craſin humorum (§. XIX), & inducta tabe lentam parit mortem. Non minus tragicus eſt Nephritidis exitus, ſi facta exteriora verſus vomicae ruptura, materia purulenta proxima lumborum regio inundetur. Haec ejus decubitu preſſa, accedente roſione perpetua, ſinuoſis excavato ulceribus, quae quandoque medios efforant muſculos & integumenta tandemque extus hiant. Innumera fere ſunt, quae inde fluunt, mala, cum quibus hominem miſerum ad vitae finem uſque luctari oportet.

§. XXV.

In grege morborum, quos vera invehit Nephritis, annumerari etiam ſolet Scirrhus. Hic in univerſum ſtricte examinatus, ex obſtructionis concipitur tenacitate, nec Naturae nec Artis beneficio ac poteſtate ſuperabili. Prava haec ejus indoles a materia dependet, quae vel fixa per ſe & nimis ſpiſſa, vel inflammationis vi coacta & indurata exterminari nequit. Ea ſic peſſimo ſidere nata, motu febrili ſenſim torpente, tumorem conficit durum, indolentem, ponderoſum, ac prorſus irreſolubilem. Talem revera adeſſe, ſtatus Nephritidis praegreſſae ac praeſentis clare docet. Haec nempe, nulla evacuatione critica ſoluta, nec puris fluxione devicta, graviſſimorum ſymptomatum non longe a principio ceſſatione quaſi inducias facere videtur. Sed non fallunt poſt effectus, quos Scirrhus creat occultus atque deplorandi aegri miſerrime perſentiunt. Hi continuo conqueruntur de inerti quodam pondere, ex lumbis pendente, ceu corpore quodam plumbeo. Ad hoc accedit inſenſilitas immobilitasque cruris affecti lateris cum vacillatione pedis & claudicatione. Tumor Scirrhoſus major minorve, muſculis nervisque, ad has partes tendentibus, incumbit (§. IV), & preſſione ſua ſpirituum influxum impediendo paralyſin excitat (§. XVIII). Licet mala haec acerbiſſima ſint; non poſſunt tamen, quin plura adhuc & exitioſiora concieant. Rene uno vel altero obſtructo; ejus functio vel tota, vel ex parte, deficit, ideoque

re-

requiſita urinae copia non ſecernitur. Hinc, quae ab hac non ſatis purgatur, maſſa ſanguinea, horribilem ſuſcipit acrimoniam, qua incenſa febri putrida tota machina torreſcit (§. XIX). Vel ſi Scirrhus renalis in ſe ſpectetur, dum nobile occupat viſcus, liberum humorum curſum ſufflaminat atque incurabilem Hydropem inducit. Quod tandem his adjiciendum, ille & anſam praebet generationi calculi, poſito veluti ſemine impacto quocunque; quod, urina alluente, particulas ex hac craſſas alliciat ſecumque uniat.

§. XXVI.

In contemplatione Nephritidis nihil ſupereſt quam ut de mortifero ejus in Gangraenam tranſitu agatur. Hujus cognitio non adeo ad curationis, quam praeſagii medici uſum pertinet. Phaenomena, quae eam comitantur, ita ſunt comparata, ut urgentis periculi ignaris errorem facile objicere poſſint. Nephritis inſtar omnium morborum inflammatoriorum dira ſemper & vehementia admodum concitat ſymptomata. Haec omnem prorſus modum excedunt, quando Gangraena imminet. Dolor, Febris, Æſtus, Anxietas, Vomitus, Vigiliae & plura increſcunt ſucceſſive & ad ſummum vehementiae gradum ſaepe pergunt. Nullum vel Medicina ſagaciſſime adminiſtrata his praeſtat levamentum, cauſa mali pertinaciſſime reluctante. Jactatum tot procellis corpus ac dirutum ultimo concidat oportet. Proxime quidem Ren inflammatus in cadaveroſum quaſi ſtatum devenit. Infarcta ejus vaſa, ſubito diſrupta ac deſtructa, omni nexu & actuoſitate vitali exuuntur. Materies infixa cum his liquidisque effuſis in fetidiſſimam tranſit putrilaginem, quae vivas, quas attingit, partes, alias poſt alias funerat. Hinc oppido deſaeviiſſe creditur Nephritis, extincto omni ſenſu, aegrum prius excruciante. Sub fallaci hac requie vires omni momento occidunt, humorum circuitus minuitur, frigidus erumpit ſudor, toroſitas vel turgeſcentia corporis abit, expalleſcit facies & motus convulſivi inſtantis mortis agunt praeludia. Interea, quae ſubinde redditur, urina tabo Gangraenoſo ſcatet. Tota turbidiſſima, livida vel prorſus nigra, intolerabilem ſpirat fetorem multasque continet fibrillas, carunculas fuſcas & ramenta craſſa, ſponte ſubſidentia. Interdum nulla prorſus excernitur, ſecretione

omni abolita & vitio ex uno organo in alterum traducto, ita ut ex utroque deperdito Iſchuria neceſſario conſequatur.

§. XXVII.

Ad finem aſſumtae tractationis pervenientibus paucis modo Nephritidis curationem complecti viſum fuit. Hanc diverſo hujus ſtatui accommodandam eſſe, ſana Therapia docet. Quare in primo medicinam eo dirigere oportet, ut inflammatio quantocyus tollatur & ad felicem reſolutionem provehatur. Tota huc ſpectat cura generalis antiphlogiſtica, quae omne fert punctum. Incipiendum hic erit cum Venae ſectione, evacuatione omnium ſaluberrima & medela ſaepe praeſentiſſima. Detracto enim ſanguine venoſo, imminuitur ſtatim circumeuntium fluidorum moles & reliquis major quaſi campus paratur, per quem liberius diffundi queant: Arterioſa praecipue, maxime coacta & impedita, ſecedunt tunc facilius ex ſyſtemate ſuo in continuum venoſum, magis apertum. Unde viribus ejus motricibus modificatis levatisque, cordi ab una parte maxime reſiſtentia adimitur, & ab altera minor affluxus humorum redditur, ad quem tota ejus actio egregie attemperatur. Hinc neceſſario impetus febrilis miteſcere, inflammatum minus urgeri & impactum mollitiem ſuam mobilitatemque ſolet ſervare, qua in fluorem priſtinum expeditius deduci poſſit. In hoc negotio, quo ars naturam antecellit, ſemper ante oculos verſari debet aegri praeſentis conditio. Haec ſi juvenilis aetatis, temperiei calidae, ſanguineae, indolisque Plethoricae ſit, morbo multum ſaeviente, venam iterato aperiri indicat. Ea, quae medicamentorum nomine uſurpantur, ſunt diluentia omnia, aquoſa, blanda & leniter incidentia. Haec nobis praebent herbae ſic dictae emollientes, lacteſcentes, ſaponaceae & radices ſimiles mucilagineae, ſubnitroſae, aperientesque. Eidem fini inſerviunt farinoſa mitiſſima, ſuboleoſa, quae benigna Ceres abunde largitur. Haec pro uſu interno forma decoctionis, infuſionis, emulſionis & Julapii convenientiſſime exhibentur. Talia nunc vehiculo aquoſo excepta mitioribus ſalibus neutris imbuta & affatim hauſta maſſam humorum mitificant, diluunt, reſolvunt, tenacitatem phlogiſticam attenuant, fibras tenſas relaxant, dolorem demulcent & motus inflammatorios compeſcunt. Non minus his conferunt Ep-

the-

themata fluida, Cataplaſmata, Balneaque ex laudatis compoſita & lumbis calide admovenda. Haec tam calore ſuo, quam aquoſitate mobili, facile reſorbenda ad interiora apte penetrant, humectant, leniunt, fovent & effectus praeſtant, Pharmacis aſſumptis eximie congruentes. Neque parum ſe commendant virtute ſua cucurbitulae parti affectae vel vicinis appoſitae. Hae, ablata preſſione Atmoſphaerae, efficiunt, ut vaſa extrema praecipue arterioſa, fluidis minus obſiſtant influentibus, quae, ea opportunitate copioſius advecta, tanquam ad novum motus centrum feruntur. Hinc illa, continuo ad organum cutaneum revocata, ex lege naturae a viſceribus uropoieticis ſurſum avertuntur, ita ut his noxiam adeo impreſſionem facere nequeant. Haec & ſimilia, Revellentia dicta, licet non proxime, nec directe in cauſam morbi agant; non leve tamen, nec ſpernendum praebent auxilium. Interea, his omnibus ita diſpoſitis, ſedulo curari debet, ut alvus crebro ducatur. In hunc finem adhiberi poſſunt lenia quaevis Eccoprotica atque praeprimis Enemata illa laudatiſſima, quae ex herbis emollientibus conficiuntur. Haec eo magis prodeſſe ſolent; quo citius levant inteſtina ſubmoventque materiam, Nephriticis ſaepenumero valde exitialem (§. XV.). Ipſa quoque relaxationis ſpecie, quam illis inducit, detrahit liquida inferiora verſus & blando fotu ſubjectos Renes reficit. Propoſita medendi methodus niſi omnia, praecipua tamen, curationis momenta comprehendit & abſolvit. Haec ſi curate medicus exſequatur, Nephritidem ullo modo reſolubilem, feliciſſime expellere poterit. Cavendum autem eſt, ne perverſum vitae regimen ſperatum fruſtretur ſucceſſum & remoretur. Oportet, quod in univerſum notandum, illud ita inſtituatur, ut proxime ad medicaminum laudatorum vim accedat. Neceſſe ergo erit, ut aeger frigidiuſculo, puro & bene temperato aëre ſemper utatur. Cibus ejus atque potus ſit ſimplex, facile ſolubilis, tenuis, ex ſupra memoratis vegetabilibus commode parandus. Ejusmodi victus, corpori valde amicus, vires leviſſime ſuſtentat & in urinam tranſit multam, benignam & vere medicatam. Praeterea nihil magis expedit, quam omnem turbulentam animi agitationem & jactationem corporis quam ſtudioſiſſime fugere. Haec uti ſola morbum progenerat (§. XII.); ita & eundem mirifice exacerbare valet. Syſtema utrumque arterioſum & nervoſum ſatis graviter laborant, adeo ut majorem concuſſionem ſine ſummo periculo tole-

lerare nequeant. Ut vero aegrotus ad quietem recte componatur, opus habet lecto in tranquilliori domus parte molliter ſtrato & moderate calido. Decubitus prae aliis in latera convenit, utpote placidiſſimus & partibus affectis maxime accommodus (§. xv.). Quod ſi remediis his ſelectiſſimis malum non auſcultat, periculoſiores ſuos ad exitus tendit. Ea, quae in his tenenda, curationis ratio, generales modo ſequitur indicationes, ex Therapia rationali cognitas & ad ſcopum praeſentem facile applicandas.

F I N I S.

ERRATA.

Pag.	4.	*lin.*	29.	obaeſis	*lege*	obeſis.
—	5.	—	8.	ſuccentureati	—	ſuccenturiati.
—	6.	—	9.	globra	—	glabra.
				fatu	—	fetu.
—	7.	—	3.	ſtatum	—	ſtatim.

ANNEXA.

I.

Calor vitalis non ſemper circulationis velocitatem aequat.

II.

Plethora ſyſtematis venoſi absque redundatione arterioſi obtinet.

III.

Graviores obſtructiones ex natura ſua non abſolute inflammationes inferunt.

IV.

Calculi materies prima, nec in Renibus, nec in Veſica urinaria generatur.

V.

Praeſagia, quae ex ſola urinae inſpectione in morbis petuntur, vehementer fallunt.

VI.

VI.

Urina corporis feminini ſana, in virili quandoque morboſa recte judicatur.

VII.

Omnis urina ex Renibus, ut ſecretionis fontibus, ſolis manat.

VIII.

Veſicatoriorum uſus in aliis morbis inflammatoriis tutior, quam in Nephritide, eſſe ſolet.